

Антігона (скорочено)

Софокл

Пісня хору "Дивних багато в світі див"

(стасим I, вірші 332—383)

Перемігши аргосців, фіванці з почесними поховали Етеокла й убитих земляків, а Полініка, який привів іноземне військо під Фіви, Креонт ховати заборонив. Едіпова донька Антігона опинилася перед страшним вибором. З одного боку, вона мала поховати рідного брата, з іншого — порушення наказу Креонта загрожувало смертною карою. Однак вона все-таки оплакує тіло Полініка. Довідавшись про це, Креонт розгнівався і зажадав від Антігони зізнання в злочині. Проте вона й не думала заперечувати свою провину. Антігона порушила веління Креонта, але виконала закон і волю богів. Ісмена, сестра Антігони, просить Креонта помилувати наречену його сина. Але Креонт неблаганний. Він відповідає, що не дозволить своєму синові одружитися зі злочинницею. Фіванці співчували Антігоні, бо усвідомлювали, що вона здійснила подвиг, але мовчали зі страху перед Креонтом. Креонтів син Гемон, довідавшись про загрозу життю своєї нареченої, просить батька помилувати Антігону. Проте Креонт гнівається і велить воїнам привести Антігону й убити її на очах у Гемона. Дарма фіванці застерігали Креонта, що гнів, із яким пішов від нього Гемон, принесе лихо. Антігону ведуть на жахливу страту, адже Креонт звелів поховати її живцем у гробниці. До нього приходить сліпий віщун Тіресій. Боги розгнівані: Креонт образив їх, поховавши Антігону живою в гробниці, збезчестивши труп Полініка, порушив їхні закони. Гнів богів упаде на того, хто найдорожчий Креонтові. Віщування Тіресія злякало Креонта. Поховавши Полініка, він із почтом іде до гробниці, щоб вивести звідти Антігону. Та вже запізно, вона мертва. Креонт застає в гробниці Гемона, який на очах у батька простромлює собі груди мечем. У розпачі Креонт із тілом сина на руках іде до свого палацу. Тут на нього чекає нове горе: він довідується про смерть дружини, яка не змогла перенести загибелі сина. Гордий, властолюбний дух Креонта зламано. У розпачі він кличе смерть, аби припинилися його страждання.

Стасим I

Строфа 1

Дивних багато в світі див,
Найдивніше із них — людина,
Вітер льодом січе, вона ж
Дальшу в морі верстає путь —
Хай сива хвиля бушує,
А човен пливе вдаль,
Уславлену в богинях Землю,
Вічно й невтомно родючу, виснажує,
Плугом щороку в ній борозни орючи

Із конем своїм, людина.

Антистрофа 1

Птиць безтурботні зграї й риб,
Що живуть у морських глибинах,
Звірів диких з гущин лісних
В пастку й сплетену вправно сіть
Розумна ловить людина
Й собі скоряє їх.
В полях і в горах звірів ловить,
Хитрим знаряддям їх перемагаючи,
І запрягає коня довгогривого,
І бика в ярмо заводить.

Строфа 2

І мислей, як вітер швидких,
І мови навчивсь чоловік,
Звичаїв громадських пильнує здавна;
Від лютих стуж, буйних злив
Знайшов міцний захист він,
Благодольний.
Бездольним не буде той,
Хто сам Майбутню путь ясно зрить, —
Нездоланна смерть одна,
А біль хвороб, тягар знегод — не страшні нам.

Антистрофа 2

Є витвори мудрі в людей —
Ясніші від світлих надій,
Та часто біди від них більш, як блага;
Хто в шані мав клятви міць,
Батьків закон, гнів богів,
Той — преславний.
Безславним хай буде, хто посмів
На кривдну путь серцем стать —
Щастя не знайти йому,
Й ні в домі гість, ні друг мені він не буде.

Переклад Б. Тена